

CESTA ZE ZEMĚ DLOUHÝHO SPÁNKU

Vydal se na cestu

ženu už nemá
nemá už psy
ani saně už nemá
de sám
de do teplý země
vidí soby
vidí tuleně
zabíjí je
jí je
vostatní pláčou
ti hladoví
ti promrzlí
proč pláčou
proč pro něj pláčou
von je spokojenej
ano je spokojenej
V Zemi dlouhého spánku je spokojenej

eskymácká poezie

Foto: Milan Hála

ňvodem

Děti a mládež se na nás dívají ...

110 milionů věnovali naši občané na Adopci na dálku, 110 miliard prosázeli, z toho polovinu ve výherních automatech.

Stát i církev má sloužit, kariérista je škůdcem. Šéf českého Interpolu Pavol Mihál spolupracoval s StB. Umí výborně německy a anglicky. Pan kardinál chce zřídit komisi k prozkoumání kněžských spolupracovníků s StB, kterým i teď jde o kariéru víc než o dobré jméno církve. Dábel je inteligentní, ale nemá charakter, je hříšníkem, který se nestydí; Bůh si jej za spolupracovníka nevybral. Falešné perly zasazuje do zlata jen amatér nebo podvodník. Paní Třeštíková charakter má.

27. leden je dnem výročí osvobození Osvětimi. Stále nejsme imunní vůči zlu. V Nazaretě chtěl rozvášněný dav zavraždit mladého rabína. Tomu se na poslední okamžik podařilo náboženským fanatikům uniknout. Minulou neděli jsme tuto událost rozebírali, i když se odehrála před dvěma tisíci lety.

Tříkrálová sbírka slouží potřebným. Jedni prosí, druzí dávají, třetí se odvracejí, čtvrtí se chlubí výsledkem. Abbé Piére vykonal pro potřebné víc než knížata světská i kněžská. Ve zlatohlavu nelze prosit ani pracovat s potřebnými. /v

JEDEN DEN DĚKANA NOVÁKA

P. Jan Novák byl vlastně jen administrátorem arciděkanství Trutnov. Ale za zády ho vesměs jmenovali „kardinál“. To pro jeho noblesní chování, velkodušnost a takt. Tento jemný, citlivý člověk se nehodil do tehdejší doby. Kdyby farářoval v zapadákově, možná by přežil. Leč v pohraničním okresním městě těžko. Tam soudruzi potřebovali svého člověka. A tím se měl P. Novák stát. Celé dopoledne dne 10.7.1961 se o to namáhali dva tajní z Hradce. Dostal na vybranou: buď podepíše spolupráci s StB, nebo bude souzen pro zpronevěru církevních peněz. Novák se k polední vrátil do fary se slovy: „Tohle nepřezíju ...“ Odpoledne po pohřbu farníka Mandyse sedl k šálku kávy spolu s varhaníkem Brunclíkem a kostelníkem Čížkem. Tito dva se bavili, děkan mlčel. Náhle se skácel Brunclíkovi do náručí a byl konec. Takový pohřeb město ještě nevidělo a už neuvidí. Holt – jako kardinál.

V druhé polovině 80. let na kněžském pohřbu, jeden kněz, člen Pacem in terris, říkal: „Není jednoduché z toho spolku vystoupit“.

„Nejlepší je tam nevstupovat,“
odvětil P. Josef Jakubec SJ.

Přátelé z dob pronásledování jsou ověření.

Ocel se kalí v ohni,
strom získává pevnost ve větru. /v

Kdo si nechce hubu spálit,
musí mlčet nebo chválit.

Karel Havlíček Borovský

Ve vyšetřovacím spisu kaplana Michálka je psáno, že zemřelého Jana Nováka pokládají jeho farníci za mučedníka. Jeho nástupce, udavač a odpadlík Josef Jelen, ale horlivě roztrušoval verzi o zpronevěře. Bratr zemřelého, ing. Rudolf Novák, dodnes udržuje hrob v Potštejně. Osmdesátníci vymírají a tak jsem chtěl tímto ilustrovat dobu po „Vítězném únoru“ u nás. *Jan Rybář*

OTÁZKY PANU PROFESORU JANU HELLEROVI

Co je Bible?

Není to ani historická reportáž ani soubor výmyslů, ale záznam zkušeností, které učinili lidé s Bohem – přímo i nepřímo. Kdo takovou zkušenost neučinil, tomu jsou ovšem i svědectví o ní nepřijatelná. Důležité však je, že tyto zkušenosti si lze ověřit. Ne ovšem zvenku, z hlediska vnějšího pozorovatele, ale zevnitř, tj. tak, že do nich vstoupíte a onu zkušenost prožijete. Každý biblický příběh je – ať přímo či nepřímo – vlastně pozváním, abychom do něho sami vstoupili, samozřejmě různým způsobem a podle možností, a tak znovu prožili, sami se podíleli na tom, o čem vypráví.

Bible a víra

Bible nás nenutí k tomu, abychom věřili v Boha. Ale lituje těch, kdo víru odmítají, protože si tím činí těžkým svůj život i svou smrt. Bible říká: Když se odvážíš otevřít oči – a právě k tomu ti chci pomoci – uvidíš, že Bůh už je tu s námi (Immanuel – s námi Bůh – titul Ježíšův Mt 1,23) a že i tebe provede v lásce životem i smrtí. Tak budeš moci odkládat strach a vcházet i do neznáma v dobré naději.

Biblické zákazy

Je pravda, že v Bibli, jmenovitě ve Starém zákoně, se často něco zakazuje. Ale není to proto, že by z nás chtěl Bůh dělat loutky na drátkách. Kdo pronikne hlouběji do biblického znění, rozpozná, že jsou to moudré a láskyplné rady, abychom nedělali to, čím si ublížíme. Bůh z toho nemá radost, když si natlučeme, a tak nás varuje. Však i hebrejské slůvko zákon – zni tora – znamená původně ukazatel – totiž cesty, tedy naše „směrovka“ – tudy jdi a nenatlučeš si. Teprve tomu, kdo na ni nedbá a natluče si, směrovka ukazuje, že si za to může sám. Tomu pak se říká v Bibli soud.

Obviňování Boha

Mnozí lidé cítí, že svět není v pořádku. Potud mají pravdu. Ale v žádném případě nechťejí připustit svou spoluodpovědnost za tento stav. Tak hledají, často velmi úsilně, někoho, koho by mohli obvinít a tak se sami vyvléknout z viny. Často za vše obviňují Boha. Když prý je všemohoucí, tak může za vše. A Bůh se jejich výčitkám nebrání, i když ho tak znovu křížují. Je to pohodlný protivník. Nebrání se, nebo přesněji: brání se jen slovem svých svědků, kteří lidem vysvětlují, jak to je: Bůh – křesťanský Bůh! – je jiný: Sestoupil z lásky k nám a je tu teď ve všem s námi. Nese všecko s námi, i naši smrt. Je tedy jiný, než si ho oni představují. Ta jejich představa Boha je vlastně modla. Tak svým obviňováním zasahují jen přelud. Jen ten, kdo poznal, že Bůh je Láska a přesto se lásce vzpírá, je opravdu proti Bohu. Žel časem sklídí úrodu, kterou sázeli.

Krutosti (zvláště) Starého zákona

Některým lidem se jak Bible celá, tak zvláště Starý zákon, zdá krutý. To může být, když se

VYROVNÁNÍ S MINULOSTÍ

Opět se mluví o vyrovnání – nevyrovnání církve s její hříšností.

3. neděli v mezidobí jsme četli z Nehemiáše, jak se Izraelité káli po návratu z babylonského zajetí. **Uvědomili si, že příčinou jejich neštěstí bylo odvrácení se od Hospodina. Proto se k Hospodinu obrátili.**

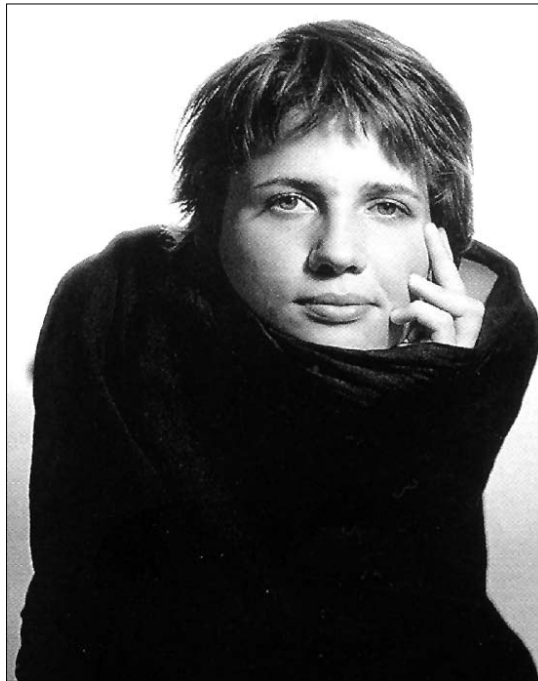

Foto: Marek Šrámek

na něj dívají očima současného humanismu a prostě dnešní doby. Starověk byl jiný, drsnější a to se ovšem do Bible leckde promítá, je to tedy především

- a) záležitost dobového odstupu. Příklad: Izraelci mají příkaz rozbít modly pohanů. Když se však pohanský král sám má za boha, stává se pro lidi kolem modlou a potká ho osud modly. Ve starověku se často popravovalo, drsná společnost se jakoby „čistila“ popravami zločinců. Vězení byla většinou jen pro vyšetřovací vazbu (srov. apoštol Pavel). Podobně jako otroctví či patriarchální vazby jsou v Bibli průmětem doby.
- b) Námitky proti krutosti Písma však mohou mít ještě hlubší kořen: Mohou být popíráním Boží svrchovanosti. Ve vnitřním smyslu platí dodnes, že kdo život dává, má právo jej i vzít. Kdo toto právo (vzít život) Bohu upírá, popírá tím, že Bůh život dal a tak tím popírá Boha vůbec. – Ale pozor: Máme právo obviňovat někoho, v koho doopravdy nevěříme? Přičítat vinu nějaké fikci, abych ji nemusel přičítat sobě, to je demagogie. Každý demagog vždy hledá někoho, na koho může všechno svěst, i když v něj už třeba vůbec nevěří.
- c) Pochtivě je říci: V Bibli jsou věci, které tam nechteme rádi. Zřejmě jim nerozumíme. Neškrtáme je však, protože doufáme, že někdy někomu v budoucnu bude darován do těchto věcí hlubší vhled.

Bible od začátku mluví o milosrdném Bohu. Židé vypravují dětem o svých nejstarších předcích a nezamlčují jejich pády: „Děti, i když se snažíme žít dobře a statečně, někdy podlehne strachu, někdy se neptáme Hospodina, nedáme na něj a pak selžeme. Ale, děti, nikdy nezapomeňte, že Boží přátelství nepadá naší nevěrností, ale stojí na Boží věrnosti. Kdyby Adam a Eva nesváděli svou vinu na druhého, mohli zůstat v ráji. Abraháma si velice vážíme, byl statečný, vzpomínáme třeba, jak osvobodil zajatého Lota a jeho lidi, ale i Abrahám se někdy bál a provinil se proti naší praprababičce Sáře, ta byla nějaký čas dokonce v harému faraóna a podruhé u abímeleka. Děti, každému se může stát, že padne, i spravedlivý sedmkrát denně hřeší. Náš veliký praotec Jákob si někdy pomáhal lstivostí, než poznal, že za ním stojí Bůh a nemá lsti zapotřebí. I Jákobovi synové se dopustili zločinů, a přece je Bůh neodepsal. Náš svatý král David spáchal velké zločiny, ale hned přiznal svou vinu, mohlo mu být odpuštěno a mohl dál královat. Děti, v nouzi poznáte přítele a Bůh je největší přítel, nabízí pomoc každému hříšníkovi, když se snaží napravit chybu.“

Ježíš v Nazaretě četl z Izajáše: „Mesiáš přichází propustit zdeptané na svobodu ...“ Nedošlo k tomu. Zbožní zapomněli na kajcnost z doby Nehemiáše. **K přijetí svobody a jejímu udržení je třeba obrácení se k Bohu!**

„Vaši otcové nepřijímali proroky, myslíte, že vy přijmete Mesiáše?“ Kdyby se Ježíš nebránil, dokonali by vraždu. Platí o nich: „Stavíte náhrobky prorokům, zdobíte pomníky spravedlivých a říkáte: „Kdybychom my byli na místě svých otců, neměli bychom podíl na smrti proroků. Posílám vám proroky a učitele moudrosti; a vy je budete zabíjet a křížovat, budete je bičovat a pronásledovat.“ (Srov. Mt 23,29-34)

Zbožní židé vodili vnoučky na poutě k hrobům proroků, ale už jim neřikali: „Děti, snést proroka není lehké, váš dědeček donášel na proroka a já jsem po něm házel kamením. Buďte moudřejší než my, naslouchejte víc slovu Božímu.“

Pokládáme za správné, aby nacisté přiznávali dětem: „Uvěřil jsem Hitlerovi, byl jsem v SS, byl jsem v nacistické straně“ a komunisté: „Byl jsem v KSČ, milicionář, v StB ...“ Proč jsme na sebe méně nároční? Naše maminka nám říkávala: „Děti, budeme si říkat pravdu“ a „Neberte si příklad z toho, co s tatínkem děláme špatně“.

Ježíš si získal naše srdce, obdivujeme jej a chceme se mu podobat. Víme, že všechno, co jsme řekli a mysleli si o druhých, může vyjít na veřejnost. Dá se tomu předejít, Ježíš

nám radí: „Mějte se na pozoru před kvásem farizeů, to jest před pokrytectvím. Nic není zahaleného, co nebude jednou odhaleno, a nic skrytého, co nebude jednou poznáno. Proto vše, co jste řekli ve tmě, bude slyšet na světle, co jste šeptem mluvili v tajných úkrytech, bude se hlásat ze střeš.“ (Lk 12,1-3)

„Přinášíš-li svůj dar na oltář a tam se rozpomeň, že tvůj bratr má něco proti tobě, nech svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem; potom teprve přijď a přines svůj dar. Dohodni se se svým protivníkem včas, dokud jsi na cestě k soudu, aby tě neodevzdal soudci a soudce do vězení.“ (Mt 5,23-25)

„Jestliže proti tobě bratr zhřeší sedmkrát za den, a sedmkrát k tobě přijde s prosbou: „Je mi to líto, odpustíš mu!“ (Lk 17,4)

Naše spolupráce se zlem nebude promlčena. Ježíš nepřišel s tlustou čarou, ale vyhledává hříšné. Na naše selhání nejsme sami. Zavraždili jsme Mesiáše a Bůh na nás nezanevřel. Apoštolové selhali a sami to o sobě rozhlásili po celém světě. Nikdo nic netutlal.

Nám, kteří zakoušíme milosrdenství Boží, je lehčí přiznat nevábnou pravdu o sobě. Jsme posilováni svátostmi a očišťováni Božím slovem („pravda vás osvobodí“, srov. Jn 8,32). Máme být: „Světlem, solí a kvasem“. Víme o statečnosti mnohých (včetně manželek vězněných řeckokatolických kněží v 50. letech, vyhoštěných s dětmi do pohraničí, víme o těžkém pronásledování žen z Charty 77, atd).

Nepodceňujeme spolupráci s komunistickým režimem. Víme, že je mezi spolupracovníky StB rozdíl, ale nezlehčujeme svazky o jejich spolupráci. Někdo spolupracoval vědomě a někdo nevědomě (z naivních vytáhli kdeco, zbytečné povídání škodilo jiným). Jediný estébák se mi nepřišel omluvit, ale nepřišel ani jediný kněz, který na mne donášel. Jakou zkušenost máte vy?

Každou chvíli spolupracujeme se zlem, někdy vědomě, někdy nevědomě. Od nacistů až po nás zlehčujeme své viny. Na jiné sočime, ale v čem dáváme příklad těm, kteří neznají Boha?

Po válce někteří bez soudu hrozně zacházeli s Němci. Dnes nikdo nikoho nešíkanuje. Žaluje-li někdo na sebe, hned mu nabízíme pomoc a odpuštění.

Dodneska jsme poznamenaní minulým režimem, jsme přikrčení, předposranost se stala naší národní vlastností, nepřijemné věci zatajujeme.

Potřebujeme si přiznat pravdu a říkat ji dětem. Jinak je nepřipravíme na střet se zlem. Častokrát jsme mlčeli ke zlu. Potřebujeme se narovnat, zbavovat se strachu, pěstovat si statečnost, učit se z chyb jiných i vlastních, učit se jak si vzájemně říkat pravdu bez vlastního povyšování.

Nedávny polský skandál spojený s odstoupením arcibiskupa Wielguse odhrnul notně již potřhanou oponu zakrývající neblahé tajemství: pokrytectví a zášť komunistického režimu se nevyhnula ani mužům církve. Netřeba za tím hledat tragédii, selhal přece i ne jeden z Kristových apoštolů, a netřeba spouštět nářek nad zkažeností světa. Komunistická tajná bezpečnost znala mnoho způsobů, jak se dostat člověku pod kůži. A zaměřovala se samozřejmě na výrazné osobnosti, šedivý člověk, který znal jen průměrnou práci a rodinu, byl pro estébáky nezajímavý. Nemohl jim povědět nic, co sami nevěděli. Sleduji s údivem, jaký odpor budí lidé, kteří na selhání některých duchovních upozorňují: Jako by tito nositelé špatných zpráv byli vinní tím, že řada lidí nedokázala dostat svému poslání. S údivem také sleduji, jak dlouho jsou ti, kdo selhali, schopni zapírat a překrucovat, co se kdysi stalo. Zejména mě to udivuje u věřících. I kdyby byly všechny důkazy zničeny a nikdo se nic nedozvěděl, dříve nebo později přece předstoupí před svého Stvořitele. Chtějí zapírat i potom?

Může se zdát zvláštní, že stará selhání vycházejí na světlo světa až nyní, po tolika letech svobody. Ve skutečnosti ale na tom není nic zvláštního. Po změně režimu není možné vyměnit společnost, není možné ani důsledně vyměnit státní správu, zvlášť tam, kde bylo zlo hluboko zakořeněno. V poválečném Německu přišla až v šedesátých letech další generace a děti se začaly ptát rodičů: a cos dělal za války ty?

V podobné situaci se právě nyní nacházejí naše společnosti. Mladí historici, kteří odha-

Máme světlé i stinné stránky. Jsme církví hříšníci. Nechceme zneužívat Božího milosrdenství, ale můžeme je využít. Víme, že nejprve je třeba se omluvit oběti. Řidič se musí vyrovnat s poškozeným, nikdo jiný mu odpustit nemůže.

Německý spisovatel Günter Grass se až loni přiznal, že byl v mládí členem SS. Dost pozdě, ale přece jen. Až Jan Pavel II. se omluvil pravoslavným i protestantům za viny našich předků (ještě dlouho budeme napravovat chyby navršené za staletí). Ale jak ocenit vynucené pozdní přiznání varšavského arcibiskupa Wielguse o spolupráci s komunistickou bezpečností? (Po Katyni, srovnané Varšavě se zemí za 2. světové války, kardinálu Wyszyńském, po Jerzy Popieluszkovi ... Polští biskupové říkali kněžím: „Když budeš předvolán k výslechu, nikam nechoď, já si to se státní policií vyřídím“.)

Kroutíme hlavou nad slovy pan arcibiskupa Sokola: „Za prezidenta Tisa bylo na Slovensku dobře“. (Jak komu. Slovenská vláda Židy prodávala za marky německé říši). Jeden starý řeholník si posteskl: „Na kající pouť na Velehrad jsme ze dvou vikariátů jeli s Františkem Lukešem jen my dva“ (ti co spolupracovali zůstali doma).

lují stará tajemství, nejednají ze zášti: většinou z nich nikdy nikdo z dávných agentů neuškodil. Ani nemohl, byli přece ještě příliš mladí. Jen si přesněji uvědomují to, co mnohým z nás, příslušníků starší generace, uniká: že provinění nezanikne, trvá v čase dál, a jako neléčená rána hnisá a postupně otravuje celý organismus.

V Československu se o lustrace vedla na začátku devadesátých let vypjatá diskuse. Byla jsem v té době náměstkyní ministra vnitra a dobře se pamatuji, jak obtížně jsme vysvětlovali, že smyslem lustračního zákona není pomsta, že státní funkci nemá zastávat člověk, kterého může někdo vydírat kvůli jeho minulosti. Dnes, po letech, si uvědomuji, že jsme měli i jiný motiv: člověk, který lhal svým přátelům a nejbližším, prostě nemá morální předpoklady reprezentovat svobodné občany a spravovat jejich záležitosti a finance. Tehdy jsme o morálce raději moc nemluvili, abychom nebyli nařčeni z planého moralizování.

Myslím, že dnes jsme dál: cítíme, že bez pevných morálních základů není na čem svobodnou společnost stavět. Lidé, kteří selhali, mají vyjevit svou vinu a omluvit se – anebo se stáhnout do soukromí. Nemá smysl je trestat, každý má jinou míru statečnosti a odolnosti. Nelze je ale ani vyzdvihovat a dávat za vzor. Chceme-li se vyrovnat s minulostí, musíme se s ní utkat i tam, kde to bolí. Je snadné odsoudit ty, kterými pohrdáme. Těžší je přiznat, že selhali i někteří z těch, kterých si vážíme...

Člověk, který lhal svým přátelům a nejbližším, prostě nemá morální předpoklady reprezentovat svobodné občany a spravovat jejich záležitosti. P. Šustrová, LN, 26.1.07

V církvi jsme jeden hříšník vedle druhého (nejen těch, kteří sexualitou ubližují jiným, také mnoho bažících po kariéře víc než po dobrém jménu církve), neřídíme se slovem Božím a nesnášíme proroky.

V r. 1945 i v r. 1989 jsme dostali darem svobodu. Nekáli jsme se jako Izraelité po návratu z babylónského zajetí. Jejich poctivost je pro nás biblickým vzorem.

Bez obracení se k Bohu svobodu opět neudržíme. Nestačí být v pravé církvi a chodit do kostela.

I sv. Petrovi (mě také) se přičila Ježíšova slova: „Mesiáše nezabijí pohané, ale kněží, teologická fakulta a biskupská konference s papežem“ (Mesiáše nezavraždí pohané, ale starší, zákoníci, a velekněží). Jsme my, co se pokládáme za zbožné, Bohu nejnebezpečnější? Eliáš řekl (oproti nazaretským) jednu z největších modliteb: „**Bože, nejsem lepší než naši otcové**“.

Slovo Boží neomlouvá jediný hřích, ale ukazuje, že selhání je výzvou.

Pravidla známe. Jsou pro nás výhodná.

Jeden starý tesař říkával: „Řemeslník se pozná podle toho, jak se postaví ke své chybě“.

MAJOR P. HUGO VANIČEK SJ (26.10.1906 – 13.4.1995)

- na kněze vysvěcen 15.8.1936
- vojenský kaplan čs. vojska ve Francii 1939-41
- vojenský kaplan I. čs. praporu v Anglii 1941-45
- farář v Libčicích n.V. 1968-90
- in memoriam povýšen na generála

Hugo Vaniček se narodil v Bystrci. Vystudoval pražské arcibiskupské gymnázium v Bubenči. Vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova a studoval v Krakově, Innsbrucku a Maastrichtu. V maastrichtské katedrále byl 15. srpna 1936 vysvěcen na kněze. Sloužil jako výpomocný duchovní v Polsku a Belgii. Do Československa se vrátil v červenci 1937. Působil u sv. Ignáce v Praze. Rozhodl se pro misijní poslání, chtěl být misionářem v Severní Rhodesii (dnešní Zambii).

9. července 1939 odjel z okupovaného Československa do Londýna, aby se připravil na misijní práci v Africe. Ale už po necelém měsíci pobytu v Anglii se Hugo Vaniček přihlásil do československého vojska ve Francii. I. československá divize pod vedením bývalého legionáře, generála Rudolfa Viesta, do konce května 1940 čítala 11 405 mužů.

Naši vojáci (mezi nimi i poručík Hugo Vaniček) byli nasazeni do bojů o Paříž.

Po obsazení Francie naše vojsko ustoupilo do Anglie. Tam byla 12. srpna 1940 zformována I. českosl. smíšená brigáda. S anglickými jednotkami byla pověřena obranou pobřeží.

V září 1944 byli naši vojáci pod velením generála Aloise Lišky přesunuti do Francie a zařazeni do armády generála Montgomeryho. Od října 1944 až do konce války tato vojska obléhala u Dunkerque podstatně silnější německé uskupení.

S tankovou jednotkou Hugo Vaniček dorazil koncem války na americko-sovětskou demarkační linii v jihozápadních Čechách.

Hugo Vaniček byl u vojska hodnocen jako snaživý, inteligentní a pracovitý člověk s nadprůměrnými mravními vlastnostmi. Byl velmi oblíbený, pozvedal náladu a morálku kamarádů. U nadřízených a rovněž u mužstva byl pro své povahové vlastnosti velmi oblíben.

Hugo Vaniček byl vyznamenán Československým válečným křížem, Pamětní medailí se štítkem F-VB a Československou vojenskou medailí za zásluhy II. stupně.

V květnu 1945 byl povýšen do hodnosti majora duchovní služby.

Po válce působil v Plzni, ve Vojenském historickém ústavu v Praze a ve Vojenské ústřední nemocnici v Praze – Sřešovicích.

V červnu 1948 komunisty zproštěn služby i vojenské renty.

Za protesty proti vyhlášení tzv. Katolické akce byl do r. 1954 vězněn v Želiví.

Pak byl kaplanem v Ústí n. Lab., od r. 1956 administrátorem v Roudnici n. Lab., v letech 1968-1990 farářem v Libčicích n. Vlt.

H. Vaniček za války

Pohřben byl dle svého přání v Roudnici nad Labem.

Biskup Jaroslav Škarvada o něm v pohřební řeči prohlásil, že odešel „**věrný Čech, poctivý kněz a statečný voják**“.

V r. 1995 byl in memoriam povýšen do generálské hodnosti.

Podle článku Jaroslava Čady, z Bystřeckého okénka 1/2005

H. Vaniček po propuštění z vězení

AŽ DOSTANOU KOMUNISTÉ ROZUM

Existuje jedna vznešená, zavazující věta: „Těchto obětí nesmí být nikdy zapomenuto.“ Slýcháme ji celkem pravidelně při pietních aktech na paměť hrůz poslední války anebo na setkáních vězňů komunistických lágrů. Bělovlasí muži a ženy při nich s květinami v ruce vzpomínají na své blízké či přátele, kteří trpěli a zemřeli za snad nejstrašnějších režimů lidských dějin, připomínají si dlouhá léta vlastního života zmarného cizí zvůli. Většina spoluobčanů však s takovým vzpomínáním nechce nic mít. Nacismus a komunismus jako by tu nikdy nebyly, a ti, kteří na vlastní kůži zakusili násilí obou diktatur, jsou za podivíny. Jako by uvízli v síti tragických osobních vzpomínek, zatímco ostatní lidé, ničím nezatížení, se o dávné zlo nemají co starat.

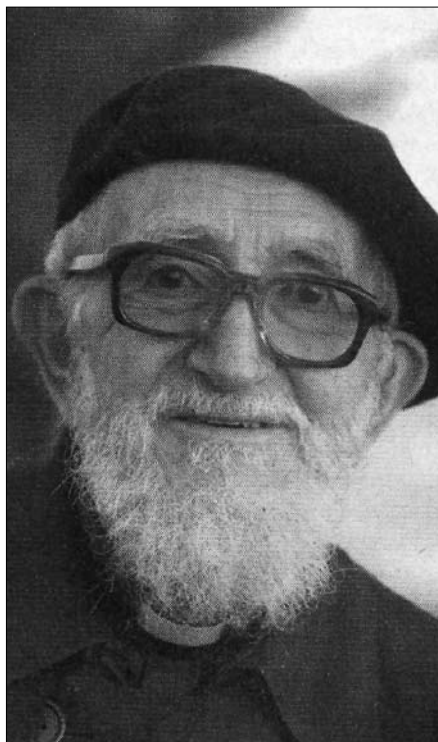
Tak se stalo i 25.2. Raději ani neodhaduji, kolik mladých – řekněme patnácti až třicetiletých – netuší, že toho dne roku 1948 komunisté provedli puč. V Praze se jako každoročně sešlo ve výroční den nemožného pamětníků. „Svoboda se lehce ztratí, ale těžko získává,“ řekl při tom jeden z nich. „Proto je potřeba, aby i mladá generace o minulosti věděla a uměla si vážit svobody.“

Jenže, říkám si, jak to udělat, aby mladá generace, ke které se onen pamětník obracel, dokázala poměřit cenu dnešní svobody nesvobodou minulostí? Ve společnosti ovládané výukou vlastních dějin má demagog vždycky navrch. Pro komunisty jsou čtyři desetiletí po únoru 1948 dodnes nejúspěšnějším údobím českých dějin, jež nekalí ani „určité chyby“ – například justiční vraždy. Ty přece zaviničila studená válka. Že čeští komunisté slibovali zachování soukromého sektoru a náboženskou svobodu? Že kdco zakázali, že existovala cenzura? V souhrnu přeci – jak praví jejich dnešní následovníci – socialismus nabízel mnohem víc svobod a jistot než současný kapitalismus.

Vědomí někdejší totalitní minulosti může napomoci, abychom si demokracie vážili. Je to však náhled, který si nejspíš osvojí především ti vzdělanější, objektivnější, s životní zkušeností. Jistější – a pro nás všechny lepší – by bylo, kdyby se přednosti demokracie vyjevovaly samy o sobě, i bez srovnání s násilím minulosti. Je smutné konstatovat, že k diskreditaci nejlepšího ze všech nedokonalých politických systémů den co den přispívají ti, kteří ho pro mnoho lidí ztělesňují: poslanci. Jeden se v parlamentu opakovaně opíjí, ale rezignovat nehodlá. Druhý za nepřítomného opilce hlasuje, ale přiznat se nechce. Další se nechá jmenovat do významné funkce, na kterou nestačí, ale ostuda neostuda – následky nenese. Každý den je něco nového. Četl jsem v diskusi na internetu: „Takže plačte si, vážení na svém hrobě. Nebyl jsem nikdy komunistou, ale ze vzdoru je budu volit. Až dostanou rozum a označí se za moderní levicovou stranu, smetou současnou politickou chátrou.“

Leo Pavlát

Jeho vlastní jméno Henri Groues skoro nikdo neznal. Už jako mladík se vzdal svého podílu na majetku rodiny (pocházel z velmi zámožné továrnícké rodiny) a vstoupil k františkánům. Během druhé světové války se zapojil do odboje (odtud jeho pseudonym Abbé Pierre) a pomáhal Židům utíkat do Švýcarska. Francie byla válkou velice poničená, v zemi bylo mnoho bezdomovců. Abbé Pierre jim začal pomáhat. Shromáždil okolo sebe bývalé vězně, alkoholiky, prostitutky a nezaměstnané a nabídl jim nový smysl života – pomáhat jiným potřebným. Nejprve živil chudé ze svého platu (byl po válce několik let členem francouzského parlamentu), ale pak si uvědomil, že pokud chce se svými chudými žít, musí se vzdát i zbytku svého „bohatství“ (např. návštěv koncertů). V roce 1949 založil „Společenství Emauz“, jež se staralo a stará o nejchudší z chudých, zejména bezdomovce. Dnes z něj vyrostlo hnutí, které působí v 50 zemích světa. Jenom ve Francii se k němu hlásí kolem čtyř tisíc příznivců.

Širší veřejnosti se stal abbé Pierre známým během tuhé zimy 1953/54, kdy na vlnách rozhlasu emotivně burcoval k pomoci mrznoucím bezdomovcům. Jeho popularita pak rok od roku rostla. Po mnoho let byl nejpopulárnější osobností Francie.

Souzněl se sociálními proroky. Jako člověk „ze zdola“ (ošetřující zraněné Tělo Kristovo), měl jiný pohled na život církve než lidé „ze shora“. Volal po návratu církve k evangelijním názorům. Jenže prorokům dává za pravdu až další generace.

Nakladatelství Vyšehrad se v r. 1970 podařilo Isti vydat o Abbé Pierrovi knihu Borise Simona: „Hadráři z Emauz“. /v

Každou chvíli je před farou psi lejno. Zlobím se. Kdo vymyslel daň ze psů? Proč ne z persingu nebo pleše? Samozřejmě daň ze psů platím (jak má jinak město přijít ke koruně) a samozřejmě uklízím i po cizích psech, město je přece naše.

Z provozu výherních automatů odvádějí majitelé daně do obecní pokladny. V Letohradě je to víc než půl milionu korun.

Souhlasíte s tím? Pokud ano, pak můžeme podobně získávat peníze z obchodování s drogami a z prostituce. (Nevymlouvejme se na radní, nezříkejme se své odpovědnosti, co dovolíme, to bude.) Jsou peníze víc než škoda, kterou zlo působí?

Na co jsou peníze z automatů používány? Budou se z nich platit škody, které hráčství způsobí? Co uděláme pro postižené rodiny?

Starosta Bystřice nad Pernštejnem Josef Novotný si všiml, že v jejich městě najednou začala růst drobná kriminalita. Z pár desítek trestných činů a přestupků ročně jich byly najednou stovky. Šlo o drobnosti, krádeže ve školách, úřadech, mizely věci v obchodech, kradly se mobilní telefony...“ Policie pár pachatelů dopadla, šlo většinou o místní gamblery. Starosta zjistil, že se ve městě uchytily asi desítky heren; začal se o věc zajímat a našel, že podle zákona může město herny zavřít. Hazard se totiž nesmí provozovat blízko škol, úřadů a třeba i kostelů. A když si pan Novotný na mapě Bystřice namaloval kolem těchto institucí ochranné kruhy, najednou viděl, že herny nemohou být nikde. Tak je vyhláškou zakázal. Ve městě klesla kriminalita na původní úroveň jednoho dvou trestných činů měsíčně.

Před čtyřmi lety Josef Novotný odešel z bystřické radnice a stal se senátorem. Herny se pak do města vrátily. „Jeho“ vyhláška sice stále platí, ale v hernách jsou místo dosavadních „výherních hracích přístrojů“ bedny s názvem „interaktivní loterijní terminály“. V podstatě jde o totéž, ale do jejich instalace už nemá město co mluvit, schvaluje ji příslušný „loterijní“ odbor ministerstva financí. „Co mám dodat. Loni bylo v Bystřici spáchano zase přes stovku přestupků a trestných činů,“ říká Novotný.

Zdeněk (28) začal v šestnácti. Na hracích automatech prohrával studentské kapesné. Časem mu tato suma nevystačila na víc než na den za blikající bednou, a tak začal krást peníze rodičům. V osmnácti trpěl zoufalým nedostatkem peněz. Kamarád z baru mu nabídl dobrý kšeft. Prodá pár dávek pervitinu a bude za vodou. Nebyl, pár tisíc, které tak měsíčně vydělal, prohrál na automatech zase za den, dva. Pak už dávky neprodával, začal si píchat sám. Když jej distributoři, kterým neplatil za drogy, poprvé zmlátili do bezvědomí, šel dobrovolně na léčení. Vrátil se, vydržel měsíc, pak se to opakovalo, drogy, automaty - vždy před odchodem z domova stačil ukrást pár cenností. Předloni skončil v kriminálu, přepadl dvanáctiletou dívku, dal

jí pár ran pěstí a ukradl mobil. Jako nespěšný byl převezen zase na psychiatrii. Od loňska žije v Praze. „Jsem čistý, nehraju a nic si nepíchám,“ říká Zdeněk. Potřebuje pomoc při hledání práce. Touží dělat recepčního v hotelu nebo třeba dispečera cest kamionů. Už je ale mimo realitu. Žije na ulici, bez dokladů. Není šance, že by ho někdo přijal. „Potřebuju dvě stovky na jídlo,“ říká na konci schůzky. Dostane je a odchází. Padesát metrů od kavárny je herna. Dvě stovky prohraje Zdeněk za půlhodinu.

Podle statistiky ministerstva financí hodí měsíčně do každého z registrovaných padesáti dvou tisíc tuzemských automatů svou výplatu šest hráčů. To je přes 300 tisíc lidí měsíčně. Za rok utratí jednu výplatu skoro každý výdělečný člověk. V Německu je to v přepočtu třikrát méně, v Rakousku a Slovensku dvakrát. „Proč to, sakra, nikoho nezajímá?“ ptá se senátor Josef Novotný ze strany SNK Evropské demokraté, který loni napsal s dalšími kolegy novelu zákona, kterým se hazard v Česku řídí. Zákon Senátem neprošel. „Nejprve mi všichni říkali - to je strašné, to musíme změnit, ale při hlasování pak návrh zařídli, hlavně senátoři z ODS,“ kroutí hlavou senátor Novotný.

Po sedmnácti letech je prakticky nemožné se dopátrat, jak vznikl po revoluci zákon o hazardu a proč měli poslanci potřebu jej projednávat jako jeden z prvních ve svobodném Česku už v červnu 1990. Snadněji by se snad dalo objevit, proč nebyl nikdy zmíněný zákon novelizován. A to nás Evropská unie důrazně upozorňuje na to, že zákonu chybí paragrafy bránící praní špinavých peněz a financování terorismu. A také že omezují svobodu obcí, které dnes nemohou vykázat podstatnou část hazardu ze svého území, protože o licencích a povoleních rozhoduje převážně ministerstvo financí.

Senátor Josef Novotný s několika kolegy navrhl v Senátu nový zákon. Vyžadoval by nejen kontrolu peněz majitelů heren, ale i hráčů. Každý z nich by musel po příchodu do kasina prokázat totožnost, zpřísnila by se evidence výher i proher. Tak je to v civilizovaných zemích. Senátor Novotný se nevzdává. Organizuje schůzku měst, která jsou proti hazardu a nepovolují v obcích aspoň to, co podle zákona nemusí dovolit - hrací automaty. Policie a tajné služby senátora zároveň upozorňují na jedno zásadní bezpečnostní riziko. Ruští poslanci na sklonku minulého roku rozhodli, že tamní kasina a herny se z měst odstěhují do čtyř zvláštních zón. Třeba do Kaliningradské oblasti nebo na Dálný východ. „Už jsme zaregistrovali zájem některých tamních firem o vstup na náš trh,“ tvrdí představitel tuzemských tajných služeb. „Může jim v tom zabránit asi jen změna zákona,“ dodávají. Ministerstvo financí obdrželo za poslední dva měsíce desítky nových žádostí o otevření kasin.

K čemu slouží výherní automaty v Letohradě? Komu vadí a komu ne? /v podle článku „Cinknutý svět hazardu“, Respekt 6/2007

AKTUALITY

Čtvrtek 15.2. 16 – 18 hod. **Den otevřených dveří Letohradského soukromého gymnázia.**

15.2. v 16 hod. jedeme do České Třebové na výstavu „Česká Bible v průběhu staletí“ a přednášku ThDr. Ladislava Heryána: „Poselství Ježíše – blahoslavenství“.

Zájemci – hlase se na faře (tel. 731402236) nebo Janě Skalické (tel. 731402237).

18.2. v 19.30 v Orlovně bude přednášet evangelický farář Miloslav Vašina:

„O významu Charty 77“.

21. února – **Popeleční středa**
bohoslužby v 18 h. - Kunčice

Pátek 23. 2. v 19.30 hod. v Domě kultury
koncert: **Kamelot**

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

20.1. Michal Rozoumek
a Veronika Vacková

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

9.1. Růženu Adamcovou 86 let
12.1. Marii Svobodovou 59 let
26.1. Annu Kunešovou 86 let
2.2. Marii Motyčkovou 88 let

28.1. jsme slavili ekumenickou bohoslužbu
Po staletí jsme koukali skrz prsty na křesťany jiných vyznání. Přesto, že všichni pokládáme za hlavu Církve Ježíše Krista. Druhým jsme upírali místo milovaných božích dětí a sebe pokládali za Bohu milejší. „Přítom všichni zatím vidíme Boha pouze jen jako v zrcadle“, říká sv. Pavel (srov. 1 Kor 13,12). Máme co napravovat. Jedni od druhých se můžeme ledacos učit. Kázala paní farářka Jiřina Kačenová. Sbírkou - 3.015 Kč jsme poslali na vybudování prostoru ticha ve Fakultní nemocnici v Praze - Motole.

Tříkrálová sbírka svědčí o solidaritě s potřebnými. Samozřejmě stojí na ochotě těch, kteří se vydávají ke dveřím druhých a na štědrosti těch, kteří otevrou dveře své štědrosti. I při jiných příležitostech přispíváte - službou a finanční pomocí. Děkujeme za ty, kterým sbírka poslouží, i za sebe. Máme radost ze všeho pěkného i z výsledku Tříkrálové sbírky.

Kent M. Keith:

Jestli světu nedáváte to nejlepší,
pro jaký svět si to schováváte?

Zápis z farní rady 18. ledna 2007

- Letos v březnu končí volební období členů farní rady. Nové volby proběhnou po bohoslužbách 17. a 18. března. Informace k volbám si můžete vyzvednout v kostelích.
- Město Letohrad připravuje na r. 2008 oslavu 700 let od založení města Kyšperka. Farnost se samozřejmě připojí. Máme co nabídnout z historie i současnosti naší farnosti.
- Redakci letohradského zpravodaje jsme nabídli spolupráci (pravidelné příspěvky, členství v redakci). Vedení města má o spolupráci zájem.
- Vedení města jsme seznámili s plánem oprav orlického kostel, zvonice na náměstí, varhan ve farním kostele a kaple na Kopečku. Město nám přislíbilo pomoc.
- V orlickém kostele chceme letos pořídit novou elektroinstalaci, opravit vnitřní omítky a vymalovat. Postupně v dalších etapách pořídit novou podlahu a lavice.
- S úpravou interiéru (máme dva návrhy) budou farníci seznámeni.
- Pana Vladimíra Tomka požádáme o získávání peněz a grantů na opravy našich kostelů.
- Spolupráci s městem při opravách našich staveb bude zajišťovat pan František Stejskal.
- V Letohradě byla ustavena místní organizace České křesťanské akademie. Zájemci o členství se mohou přihlásit na faře. ČKA bude v naší farnosti pořádat do léta přednášky:
- 18.2. v 19.30 v Orlovně bude přednášet evangelický farář Miloslav Vašina: „O významu Charty 77“.
- 18.3. v 19.30 v Orlovně bude přednášet Václav Vacek: „Kýč v životě a náboženství“.
- 22.4. v 19.30 v Orlovně bude přednášet irský misionář z Prahy Gerard Turner: „Od nenávisli k porozumění“.
- 29.7. v 19 v Orlovně bude přednášet PhDr. Jiřina Prekopová: „O výchově a sebevýchově“.
- Požádáme o státní příspěvek na postupné restaurování obrazů křížové cesty na Orlici. V minulých letech jsme na tento účel postupně dostali od velkorysých dárců 60.000 Kč.
- 28.1. v evangelickém kostele budeme slavít Ekumenickou bohoslužbu.
- Příprava na biřmování - každý pátek ve 20.30 hodin na faře.
- Besedy se snoubenci a novomanžely - každou neděli v 19 hodin na faře.
- Tříkrálová sbírka ve vikariátě shromáždila 1 496 497 Kč.
- FR se sejde 22. února ve 20 hod. na faře.

Zapsala: *Jana Skalická*

Ceňte si rodiny a dlouholetých přátel,
s nimiž jste se dělili
o své radosti a smutky v dobách,
kdy jste ještě nebyli úspěšní.

HOSPODAŘENÍ FARNOSTI V ROCE 2006

PŘÍJMY:

Sbírkový pro farnost:	
svatováclavská sbírka	26 250,- Kč
ostatní sbírky	314 545,-
celkem	340 795,-
Sbírkový na cizí účely:	
bohoslovci	12 321,-
misie	16 467,-
charita	28 720,-
svatopetrský haléř	12 178,-
potřeby diecéze	11 568,-
plošné pojištění	19 712,-
církevní školy	9 413,-
celkem	110 379,-
SBÍRKY CELKEM	451 174,- Kč
Dary:	
dary za svatby a pohřby	19 700,-
na opravu obrazu	15 000,-
na lavice orlic. kost.	20 000,-
ostatní dary	55 200,-
Příspěvky:	
na opravu orlic. kostela	
- od obce	100 000,-
- z kraje	300 000,-
- z úřadu práce	51 000,-
PŘÍSPĚVKY CELKEM	451 000,-
Nájemné	3 352,-
Úroky	11 330,20
Prodej a jiné příjmy	86 600,-
Náhrady škody	10 409,-
PŘÍJMY CELKEM	1 123 765,20 Kč

VÝDAJE:

Mzdy	53 802,- Kč
Daň z příjmu zaměstnanců	3 906,-
Pojištění sociál. a zdrav.	23 418,-
Bohoslužebné výdaje	5 789,-
Režijní výdaje	246 389,50
Oprava orlic. kostela	349 635,-
Restaurov. obrazu sv. Václ.	125 000,-
celkem	474 635,-
Ostatní opravy	6 485,-
Odeslané sbírky	110 379,-
Daň z nemovitosti	6 952,-
VÝDAJE CELKEM	931 755,50 Kč

Rozdíl příjmů a výdajů
(zisk v r. 2006) 192 009,70 Kč
Počáteční stav k 1.1.2006: 1 408 328,74 Kč
Stav k 1.1. 2007: 1 600 338,44

Z toho účelově vázáno:

osvětlení mistr. kost.	10 000,-
lavice pro orlic. kost.	319 800,-
oprava parkánu Kunčice	8 000,-
oprava varhan Letohrad	72 838,20
za prodané pozemky	526 800,-
na křížovou cestu Orlice	55 000,-
celkem	992 438,20 Kč

Volné prostředky 607 900,24 Kč

Najděte smysl v tom,
že pomůžete druhým smysl hledat.
- - -
Pokud existuje naděje pro naše děti,
není nic ztraceno.

Jak dopadla Tříkrálová sbírka?

Začátkem ledna, již tradičně, zazvonili u vašich domovů tříkráloví koledníci. Zazpívali vám a koledovali o příspěvek pro lidi, kteří žijí mezi námi, jsou opuštěni, staří, nemocní nebo se mnohdy, ne vlastním zavinením, dostali do těžké životní situace a není v jejich silách ji řešit.

Tříkrálová koleda dává možnost každému z vás zapojit se do charitativní pomoci, posílaje soucitění s lidmi potřebnými, podílí se na výchově malých i větších koledníků i na vnitřním růstu osobnosti nás všech.

Koledníci letošní Tříkrálové sbírky odevzdali pokladničky na obecní úřady. Tam byly (nebo ještě budou) pokladničky rozpečeteny a vybrané peníze sečteny. Pak budou odeslány na centrální účet Charita Česká republika, kde k nim budou přičteny peníze zasláné složenkami či převodem z bankovního konta dárce. Odtud pak budou peníze rozděleny podle předem schváleného klíče: 65% se vrací zpět do místa, kde byly peníze vykoledovány, aby zde podpořily místní projekty, zbývajících 35% bude rozděleno na humanitární pomoc do zahraničí a na režii sbírky.

V celé České republice bylo ke 30. 1. úředně otevřeno a spočítáno z celkového počtu **13 386** pokladniček již **13 377** pokladniček (tedy **99,9%**). Výtěžek činí **57 166 528,22 Kč**. Celkový přehled o dosavadních Tříkrálových sbírkách si můžete prohlédnout na www.charita.cz, přehled o sbírkách na ústeckoorlicku na www.uo.caritas.cz.

V Letohradě vybralo 36 skupinek **142.567 Kč**. V ústeckoorlickém vikariátu vybralo 365 skupinek celkem **1.496.497 Kč**. Vybraná částka bude použita na projekty:

- Charitní ošetrovatelskou a pečovatelskou službu
- Centrum „Pod Střechou“
- Mateřské centrum „Kopretina“
- Občanskou poradnu
- Osobní asistenci
- Fond rozvoje stávajících projektů oblastní charity
- Přímou pomoc handicapovaným a sociálně slabým spoluobčanům

Charita děkuje všem, kteří přispěli do této sbírky, za jejich štědrost a ochotu se podělit s potřebnými, pro které je tato sbírka určena. Děkujeme také všem, kteří se podíleli na organizační sbírky. Jím patří naše upřímné poděkování za čas věnovaný této akci, energii, píli a trpělivost. *Marcela Náhlíková*

GRATULACE

Přesto, že vršovický pan farář Pavel Kuneš nestárne duchem, dožil se 6. února sedmdesátky. Známe jej coby milého člověka, upřímného křesťana, významného katecheta a pastoralistu. Známe jej z televizního vysílání, novinových článků (i z Okénka), přednášek, výborných knih a osobních setkání (i v Letohradě).

Milý Pavle, za sebe i za naši farnost Ti děkujeme za to, že jsi a jaký jsi. Jsme Ti vděční za

SAMUEL

Jedna rodina z Letohradu adoptovala na dálku ugandského chlapce. Samuelovi je 9 let, má 3 sourozence, otec je nemocný – nakažený AIDS, matka je opustila a děti se starají jeden o druhého. Samuel je bystrý a zvědavý kluk. Přetiskujeme dopis, který napsal do Letohradu. (Adoptivní „maminka“ o tom říká: „Byl to pro mě nejkrásnější vánoční dárek, svědčí o vítězství ducha nad hmotou...“)

Milí,

Zdravím vás ve jménu našeho Pána Ježíše Krista. Jak žijete? Doufám, že tak dobře jako já. Mnoho pozdravů všem členům rodiny.

Pozdrav ode mne, Samuela Bukenyi.

Jsem ve čtvrté třídě. V hodině nám učitel říkal, že se Slunce netočí, že se točí zeměkoule. Ale my nevidíme, jak se otáčí. Vidíte ve vaší zemi, jak se točí? Máte u vás Slunce a Měsíc? Otáčejí se nebo ne? Můžete mi to napsat?

Nashledanou. Váš Samuel Bukenyia

Samuel Bukenyia

Tvou velkou přízeň nám i jiným, děkujeme Ti za Tvou velkou otevřenost a za krásu Tvé duše. Děkujeme Ti za Tvé otázky a poctivé hledání odpovědí, za výrazný přínos české církvi. Je nám s Tebou pokaždé dobře. Pokaždé se těšíme na setkání s Tebou. Přislíbil jsi nám, že příště k nám do Letohradu převezesh své dudy a zahraješ nám. Myslíš, že bys mohl letos přijet? Můžeme Tě poprosit o přednášku? Třeba: „Jak mluvit dětem o Bohu“?

Už se začínáme těšit.

Václav Vacek a přátelé z Letohradu

CHUDOBA DEFINOVANÁ JAKO PROSTOTA

Chudoba je v Písmu definovaná také jako prostota. Lidé, kteří jsou chudí tímto způsobem, se soustředí na vybrané hodnoty, namísto aby se soustředili na vlastnění. A protože je jejich život soustředěn na jasné hodnoty, obvykle na Boha, rodinu a práci, většinou nemají zapotřebí kompenzace v podobě odpoledních návštěv obchodních domů, nákupu dalších a dalších věcí nebo různých kratochvílí, jež mají zahrnat nudu.

Nedávno jsem byl v jednom kalifornském nákupním středisku. Když jsem je celé prošel, nenašel jsem jediný obchod, kde by prodávali jedinou věc, která by pro mě byla nezbytná. Máme volný čas i peníze k tomu, abychom pořizovali nekonečně mnoho luxusních předmětů. Navíc se jejich nákup považuje za cosi vlasteneckého! Lidé, které jsem tam viděl, pobíhali se svými nákupními taškami sem a tam, aby získali věci, které nikdo nepotřebuje, ale z kterých pak budou mít dobrý pocit, protože to pomáhá ekonomice. Pěkná past! Něco takového je zajisté opakem chudoby jako prostého života nezátíženého zbytečností.

Člověk, který žije prostě, potřebuje jen několik málo věcí, protože jeho život se soustředí na jinou hodnotovou rovinu. Třeba ani nemusí být specificky náboženská; může to být hudba, umění, příroda nebo práce pro velký ideál.

Svatá Terezie z Avily k tomu říká: Když se mi servíruje tetřev, jím tetřeva; když mi dají ovesnou kaši, jím ovesnou kaši. A tak když jde kolem někdo v krásných šatech, nemáme se tomu ve jménu prostoty pošklebovat. Nikoli, jsou to krásné šaty, je to pěkné a třeba bychom se v nich výborně cítili. Ale nepotřebujeme je. V tom je ten rozdíl, a prostý člověk tomu rozumí.

Richard Rohr

TAJEMSTVÍ SPOJENÝCH SRDCÍ

Aby se tak lidská srdce
dovedla vždy k sobě přiblížit

Aby se více přelévalo čisté víno
z jednoho srdce do druhého

Aby stále teklo proudem

Aby byl někdo
kdo uvede do činnosti
tento proud

Aby vždy byla srdce ochotná
dávat ze své plnosti

Aby byla srdce tak plná
že by z nich neubylo
ani po smrti

Josef Veselý

Lídě Bárnetové se kdovíproč říkalo Manka. S Mankou od Rumcajse toho měla – kromě dobrého srdce – pramálo společného. Byla hubená, na nose silné brýle a kolem hlavy jí poletovaly neposedné, příliš jemné vlasy. Její tvář zdobil stálý úsměv, i když by se dalo říct, že k němu neměla moc důvodů. Tatínek jim umřel, maminka na vozičku, chatrná chaloupka s malými okny, kterými pronikalo málo světla. Přesto v ní žilo sedm šťastných lidí. Jednou mi Manka vykládala, jak si nehty vydlabala do zdi u postele tajnou skrýš. „Jé, vy máte dobrej barák!“ zaslala jsem, a když jsem to pak zkoušela doma, nešlo to... Někteří méně svobodomyšlní lidé si o Mance mysleli, že je praštěná, a to jen proto, že si občas sama pro sebe zpívala nebo povídala. Mě ale právě tím moc přitahovala a často jsem přemýšlela, o čem si asi povídá...

Před hrůzou let, v roce 1977, nás ve 3. třídě učila soudružka učitelka Vaňousová. Byla spravedlivá, přísná, k ráně neměla daleko, takže její autoritu ctili i největší rošťáci ve třídě. Jen jednu slabost měla ta dobrá žena – nesnášela cokoli, co zavánělo náboženstvím nebo kostelem. Milovala ale zpěv a hudbu, a tehdy zapomínala na vše kolem. Na hodinách zpěvu si tak mohli polepšit i beznadějní případi, pokud znali aspoň noty, natožpak uměli-li zpívat! Soudružka učitelka obvykle hrála na tahací harmoniku, poskakovala přitom do rytmu, a když jsme společně pěli: „Skal a stepí divočinou, hladový a roztrhán, s puškou v ruce s ohněm v srdci, uhání vpřed partyzán!“ mívávala v očích slzy. Tehdy jsme nebyli banda syčáků, ale sbor Alexandrovců a ona se jistě viděla jako ten partyzán, co uhání s kvěrem v ruce zasněženou krajinou, občas únavou padne k zemi, ale posílen hltm vodky a jednu papirosou opět vstává a s mohutným „URRÁÁÁÁ !!!“ vyráží vstříc jednotce nepřátel, kterou zanedlouho ztropí jedinou dávkou ze samopalu...

Když jsme dozpívali nezvykle silnými hlasy, (i my jsme si připadali tak trochu jako partyzáni), pustila nám zjihlá soudružka učitelka z gramofonu ještě sovětskou hymnu a hodinu jsme většinou zakončili Internacionálou... Ale abych nebyla nespravedlivá – soudružka učitelka nás naučila i mnoho krásných lidových písní, při jejichž zpěvu mívávala taky slzu v oku, protože věděla o životě své. Svou lásku k muzice a svůj pedagogický um zúročovala učitelka Vaňousová v pěveckém sboru, kam chodil každý, kdo chtěl, a kdo vyloženě nekokrhal. Se sborem se jezdilo – obvykle v neděli – po různých schůzích zemědělců, ROH, Svazu žen nebo jiného orgánu přispívajícího k rozkvětu naší socialistické vlasti. Soudružka učitelka moc stála o to, aby do sboru chodila Manka, protože měla překrásný hlas. Manka se ale různě vytáčela – že nemá čas, že se musí učit, že přijede teta Bobina z Chrudimi, že musí pomáhat mamince, atd. Až jednou na ni učitelka opět zaútočila: „Tak Manko, potřebo-

Čas pádí, měsíc stíhá měsíc, a tak první pátek nachází babičku nepřipravenou. Jak vykonat pravidelnou zповěď, když nestačila zhrušit? „Smilujte se nade mnou aspoň vy, přátelé moji,“ prosí babička Svatoslava, „a poradte mi nějaký hřích.“

Jenže žádný ošklivý skutek na babičku nepasuje! Jmenujeme jí příkázání, leč ona namítá:

„To všechno jsem zachovávala už od mládí.“

„Tak jsi světice!“

„Nepřipadá mi to, ale asi ano,“ příznává babička a s potěšením sleduje, jak její prestiž v rodině roste.

z knihy Vlastimila Pilného „Svádivá lejdy, ředitel vesmíru a můj anděl strážný“

Foto: Martin Bystrický

vala bych tě do souboru, budeš zpívat sóla – ty jediná to vyzpíváš! A na jaře pojedeme až do Hradce!“ Načež se Manka zamyslela a odvětila: „Víte, já do toho sboru nepudu, protože vy většinou jezdíte v neděli někam zpívat a my v neděli chodíme do kostela!“ Nastalo ticho. Soudružka zbledla. Po chvíli začala zhluboka dýchat a do obličeje se jí vrátila barva. Tak blízka infarktu dosud nikdy nebyla. Zlověstně ticho ve třídě přerušila až slovy: „Jdi mi z očí!“ A tak se Manka i s tím svým úsměvem sebrala a šla dom. Chodilo nás tam víc do kostela, ale nikdo to před soudružkou neřikal moc nahlas – nebylo radno to říkat nahlas. Kdežto Manka to řekla tak sebejistě a přirozeně, jako že jedna a jedna jsou dvě. Kolikrát jsem si pak na Mančinu statečnost vzpomněla. Nebála se odporovat, nebála se mít svůj názor proti jasné přesile učitele, a tím nás všechny ve třídě rádně pouaučila. Soudružka učitelka měla našťástí rozum – nijak se Mance nemstila a do souboru ji už nikdy nenutila. Při hodinách zpěvu pak zasněně a posmutně naslouchala jejímu andělskému hlasu... /M

když už dračky se štěbetáním odešly, zařukal nám na okno cizí vousatý muž, a když mu tatínek otevřel, prosil o nocleh. K nám posílali vesničané všechny lidi bez přístřeší, měli od nich takto pokoj, a navíc pocít, že pomohli, poradili. A tak u nás nocovali všelijací krajánkové, sklenkaři, dráteníci – jak rušný byl tenkrát pěší provoz na cestách! Vousáč byl zřejmě nastydlý, nos červený, oči usazené, a venku mráz – mamince ho bylo líto a ustlala mu na podlahu ke kamnům. Jaká dobrota, jaká lehkomyšlnost! Mohl nás všechny povraždit, spali jsme všichni v jedné seknici, však jsem tu noc moc málo spal. Co chvíli jsem se přes spící maminku díval z postele, nesa-há-li ten vousatý muž po noži, či dokonce po stělné zbrani. Ležel pod starým vojenským pláštěm

– maminka mu mohla nabídnout jen slavník a dva polštáře – špičatým nosem vzhůru, až jsem měl strach, jestli není po smrti. Snad jen předstírá, že spí, a přemýšlel jsem, co udělám, jestli se najednou vzpřímí – byl to neobyčejně vysoký muž – a začne řádit. Nikdy jsem od té doby nepoznal strach tak temný, škrtivý, dusivý, potivý – nejvíc o maminku, tu jsem měl na světě nejraději. Nakonec jsem k ránu měl jen usnul, umučen tím strachem, a když jsem se probudil, byl už vousáč pryč; maminka právě prohlížela pozorně polštáře, nenajde-li po nocležníkovi veš. Když pak zvedla slavník, užasl jsem: na podlaze místo vražedného zakřiveného nože ležela krásná červená kudla, kterou si asi vousáč krájival tvrdý vyžebraný chléb. Mít takovou kudlu! A čekal jsem s napětím celý den, vrátí-li se pro ni vousáč; jestli se nevrátí, bude má! Toho rána ji vousáč nepotřeboval, dostal – jako všichni nocležníci u nás – velký hrnek bílé kávy z hustého mléka a krajíc čerstvě pečeného selského chleba. A tak mi zůstala ta krásná, červená pečlivě nabroušená, špičatá kudla. Josef Heyduk

*Každý z nás je anděl s jedním křídlem.
Abychom mohli vzlétnout,
musíme se obejmout.*

L. N. Tolstoj

Myslíte si, že děti mají nyní dospívání těžší než tomu bylo dříve?

Jak se to vezme. Ze statistik je dokonce známo, že mnoho mladistvých si nedovolí pubertu, protože nechtějí ještě víc rozbít rodinu. Že třeba musí chránit maminku proti tatínkovi nebo nechtějí ještě víc přiložit polínko do rodinného sváru. Nechtějí to ještě přihoršit rodičům a starají se spíš o to, aby je nějak drželi pospolu. Upustí bohužel od svých potřeb, nedovolí si pubertální vzdor, rebelii, aby si našli svoje vlastní já a svoji vlastní identitu.

Co se očekává od rodičů pubertálních dětí?

Rodiče mají v pubertě přestat vychovávat (smích), protože pubertující rebeluje proti pravidlům. Je úplně zbytečné mu něco nařídit, když on stejně udělá opak. To se vrátí jak bumerang zpátky. Výchova musela proběhnout už předtím. Základní pravidla, jako zůstat sedět při jídle u stolu, pomodlit se, jít do kostela v neděli, pozdravit, splnit slib, dodržet slovo, když řeknu „přijdu v osm“, tak přijdu v osm, že беру ohled, když chci slyšet muziku, která se nelíbí někomu jinému, tak to dělám za zavřenými dveřmi, nebo když jsem sám doma, čili tahle základní pravidla jsou už zautomatizovaná. Jednání s lidmi a slušnost musí být zavedena, než puberta vypukne, potom už je pozdě něco nového zavádět. Během dospívání se nesmí dítě vzít do náruče, podržet, ale ani dotknout, zkrivit vlas. Na dítěti visí taková neviditelná cedule: „Nedotýkat se, nebezpečí výbuchu.“ Rodiče mají dítěti dát opravdu možnost jít svou cestou i klopýtat, dělat chyby, přiznat je. Dítě musí vědět, že se mu nebude rodič vysmívat za to, co udělalo, že padlo na nos. Rodiče nemají vyzvídat: „Líbal ses už?“ Musí intimitu dítěte ctít, respektovat. Prostě doprovázet z jisté distance, ale s láskou a trpělivostí, ale musí pořád určité hranice dodržovat, ne být taková gumová stěna. Hranice jsou: „Když jsi přišel pozdě, tak mě to zlobí, mám pak o tebe strach, to máš vědět, a pak jsem nepříjemná. Trváš na tom, že dodržíš tu dobu.“

Co má v pubertě za úkol dítě?

Rozvíjet se ve škole a být slušným člověkem, který není agresorem, a krotit svoje rozvášněné afekty, aby třeba nenadávalo drze rodičům. A vydržet. Dítěti puberta rozhodně není

moc příjemná. Ono ztrácí: kamarádi se mění – holky, co se s ní kamarádily, už mají dávno vlastní partnery, vkus se mění, někteří kamarádi mu připadají hloupí, připadá si někdy strašně sám, nikdo mu nerozumí. Puberta je spíše krize. Nechtěla bych už mít pubertu. Buďme rádi, že máme po tom.

Máte nějaké vzpomínky na vlastní pubertu?

Nemám, protože jsem pubertu nesměla prožít. Tehdy byla velmi autoritativní výchova, období vzdoru jsem nikdy neměla. To by byla měla takhle říct mamince: „Mám na tebe zlost, maminko.“ To by byl výprask s důtkama, v nejlepším případě vařechou, nebo vyhození na schody. To jsem si nedovolila. Já jsem si dovolila pubertu, až už jsem byla mladá dospělá – ne proti rodičům, ale proti režimu. To mě mohlo stát i život. Čili někde ta agrese, temperament, potřeba být jiný je v člověku (ne v každém, jsou taky takový „muně“, který to nemají), ale u lidí, kteří jsou bojovní a aktivní, reální, to pak někdy vypukne. Má se to radši prožít v otcovském domě, kde se dostane usměrnění a pochopení a není nebezpečí zničení nebo sebezničení.

Máte zkušenost, že v Německu děti prožívají pubertu jinak než u nás?

Puberta se tam ještě pořád žije tím, že nosí

luje. Dospívající žádá vzdor a protiklad, aby své já osamostatnil od ty: to jsme my, nová generace, proti vám... Pak se to nějak vytříbí. Po pubertě zjistí, že rodiče vlastně měli taky pravdu. Tak blbí zas nejsou, jak jsem si myslel...

Často se setkáváte u rodičů s tím, že mají pocit, že puberta je k nepřežití?

To mají zvlášť úzkostní rodiče. A úzkostní jsou hlavně prvorození, mají sklony k perfekcionismu, že se všechno musí povést nejlépe. A taky jedináčci, ale zvlášť ti, kteří se museli starat o tatínka, ale hlavně o maminku. To je pojetí princů: princ nedělá chyby, on je prostě princ. A když se potom nepovede dítě, pořád si klade hroznou vinu, čím to zavinil, že se mu to nepovedlo, a týrá se.

A jak si myslíte, že by se rodič v tomhle případě k tomu měl postavit nebo se s tím vnitřně vyrovnat?

Uvědomit si, že mladistvý na to má právo: osamostatnit se, vytvořit si vlastní svět, vlastní identitu, jinou než rodiče. To je bolestný proces, když se musí vzdát jistot, které měl u rodičů. Přemýšlí a reflektuje svoje nová měřítko, která má, jsou-li či nejsou správná. Toto právo se musí dítěti dát. A vydržet to, protože ono bude dělat chyby. Když jde někdo novou cestou a hledá nové cesty, dělá chyby. To je pokus a omyl. Rodiče musí říct: „Zakopneš, budeš dělat chyby, ale my to s tebou vydržíme. Máš tady vždycky oporu. Když nás potřebuješ, jsme tady pro tebe.“

Často se rodiče trápí nebo přemýšlí nad tím, jak zvládnout různé konflikty a střety s dospívajícími, kteří jim třeba řeknou, že názor rodiče je hloupý....

Jestli ho nejsou schopni vydiskutovat, přesvědčit, tak to mají nechat, protože čím víc si to vyřikávají, tím víc se nervují nebo prudí toho protivníka k odporu. V

těchto situacích můžete diskutovat, diskutovat, k ničemu se nedostanete.

Co byste řekla na závěr?

Řeknu něco, abychom na to nezapomněli. Jsou to dvě pravidla k výchově v pubertě, která radím. Za prvé, to jsme si řekli, přestat vychovávat nové věci v pubertě. Stará výchova už musí být zautomatizovaná, musí pokračovat, ale nic nového, žádná nová pravidla. To je jedno pravidlo. Druhá rada je, aby dítě, když už nemá vzor v rodičích (nechce rodiče jako vzor), tak se mu musí zprostředkovat vzor mimo rodinu, ale to se musí zprostředkovat před pubertou – třeba v ministrantské skupině, mezi skauty, ve sportovním mužstvu. Je vhodné ho zařadit v dětské či mládežnické dobře vedené skupině. A tam dítě dostane vzory.

Petra Feglerová, *Rodinný život* 5/06

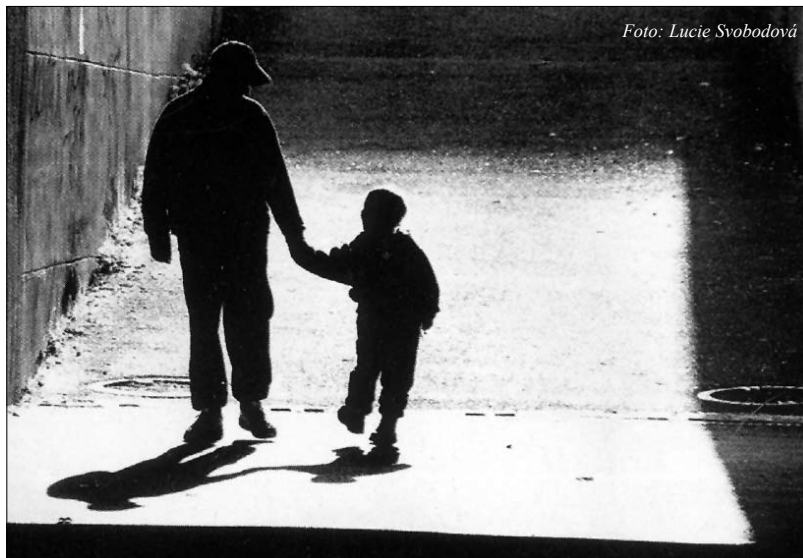

Foto: Lucie Svobodová

jiné šaty, mají tetování a piercing, skupiny s písněmi, které se nelíbí rodičům, chtějí sexualitu žít daleko dříve a myslí si, že na to mají právo ve dvanácti, ve třinácti. Jsou předčasně zralí po určitých stránkách daleko dřív. Jsou ale taky pubertující řekněme třeba z ateistické rodiny, kteří dělají pravý opak – přátelí se v církevních klubech a jsou výteční – skoro svatí mladí. Tam možná je, snad víc než tady, že rodiče, kteří pocházejí z šedesátých let, se pořád snaží být mladí. Říkají: „Já nosím stejné šaty jako náš sedmnáctiletý kluk – džíny, stejné šortky máme. Nejssem na drogách, tak tu a tam si ten kokain taky dám, no proč ne.“ Jejich děti to nemohou ani vidět. Ty děti chtějí odpor. Když jsou rodiče jiní, konzervativní, blbí a zastaralí, to dělá pubertujícímu lépe, než když dělají to stejné. Taková nivelizace generací, to hrozně rozčí-

NÁŠ ROZHOVOR

JARMILA PONDĚLNÍČKOVÁ
(1927) z Letohradu – Kolonie

Pocházím z Otradova u Hlinska, kde jsem se narodila jako Filipiova. Měla jsem tři mladší sourozence, dvě sestry a bratra. V tomto kraji bylo vždycky chudo - když se rodiče brali, koupili si spáleniště a tam postavili domek. Drželi jsme drubež, králíky, kozu na mléko a později i krávu a prase. Maminka chodila pomáhat sedlákům do hospodářství a tatínek dělal kameníka v lomě v Prosetině. Do školy jsem chodila 5 roků do Otradova a tři roky do měšťanky do Krouny. Když jsem v r. 1941 vyšla, chtěla jsem se jít učit švadlenou, jenže jsem nesehnala žádné místo na vyučení - byla válka. Tak jsem zůstala v Otradově, tam měli Janouškovi parní pilu, bylo nás tam hodně zaměstnaných. Chlapí řezali na katrech a my děvčata jsme dělaly dřevěné stavebnice pro děti. Janouškovi pocházeli z Prahy a byli to moc dobrý lidi, ale taky to pak odnesli. Po válce na ně poukazovali, že ty dětské stavebnice se dělaly do Německa. Jenže tenkrát se na té pile zachránila spousta lidí, které pan Janoušek zaměstnal, jinak by museli do Německa na práci.

U Janoušků jsem byla do r. 1944, kdy jsem šla do Krouny k Chaloupkovým, kteří měli faktorství na ruční vyšívaní a šití prádla. A tam se mně taky moc líbilo a byla jsem tam až do svatby. Nejvíce se šilo ložní prádlo, kapny, prostírání, ubrusy, soupravičky na kočárky, atd. a pak se to ručně vyšívalo - např. monogramy. Tady bylo zaměstnáno dost žen, které vyšívaly podomácku. To i selky přes zimu si takto přivydělávaly. No a já jsem těm ženám rozvázela po okolních vesnicích práci, jezdila jsem do Prosetína, Skutče, Račic, Holetína, Oldříše, Dědové, Pokříkova, Otradova, Rychnova, Krouny, atd. Rozvezla jsem prádlo a bavlnky a vyřídila od paní Chaloupkové, jak a čím to mají vyšít. Ty výšivky byly pracné, vyšívalo se plně, ažurštyk, dělala se ažura, toledo, atd. Paní Chaloupkové zase posílala zakázky paní Janovská z Prahy, která tam měla ateliér a to my jsme vyšívali prádlo i pro paní prezidentovou Benešovou! Paní Chaloupková bývala zaměstnána u Taussigů, kde se ledasčemu přiučila. To byli Židé a oni měli před válkou firmu s vyšíváním. Jenže když je odsunuli do koncentráků, tak firmu převzala p. Chaloupková, protože Taussigovi si ji moc oblíbili. V r. 1946-47 jsem ještě od Chaloupek chodila ve žních, o senách a na podzim na práci k sedlákovi. Naše ročníky byly totiž tehdy nasazovány na práci do továren a jedině v zemědělství se člověk mohl zachránit. Přestože jsem se nemohla švadlenou vyučit, naučila jsem se to sama a ve volném čase jsem pak šila pro celou rodinu. Moc mě to bavilo a ráda bych šila i teď, ale už mi to nejde - mám chromou ruku.

Po válce šla kolik dní fronta přes státní silnici od Svitav na Havlíčkův Brod a my jsme

chodili k té silnici a vítali jsme Rusáky. Mezi nimi šli i německý zajatci, no a to víte, jak byli zubožený, ale leckdo si do nich beztrezně kopl nebo jim dal pohlavek. A my jsme ty naše osvoboditele tak vítali a měli takovou radost, že válka skončila, lidi by jim byli dali všechno ... Paní Chaloupková dala jednomu Rusovi z radosti takovou překrásnou vyšívanou dečku, na které bylo plno práce, kolik druhů stehů ... a on ji vzal, zmačkal a strčil do kapsy ... Rusové pak bydleli po domech a sháněli ženušky a to byla hrůza, co se dělo. Ženský spali po půdách a kde se dalo ... Strejda takhle schoval tetu na půdě do sena a přišli Rusáci a ptali se, kde má ženušku. A strejda řekl, že žádnou nemá a oni šli a na půdě začali hledat v seně. Strejda, jak měl strach, už si připravoval kosu, že kdyby ten Rus tetu našel, tak na něj půjde s kosou ... Z Němců byl taky strach, kolikrát hrozili vypálením vesnic, a když ustupovali, čekalo se, že se budou mstít, ale tady se to naštěstí nestalo. To víte, nebyly to pěkný doby. Pěkný to bylo, když jsem byla svobodná, když

jsem byla zaměstnaná a dělala práci, která mě baví, když jsme se scházeli s kamarády a učili se tancovat třeba besedu na dožinky. To bylo pěkný, moc pěkný, z ničeho jsme neměli strach ...

Manžel Blahoslav byl o dva roky starší a jezdil do Otradova k babičce, no a tam mě někde uviděl a poptal se po mně. Asi 5 roků jsme měli známost, jenomže to my jsme se viděli třeba jednou za měsíc nebo za 14 dní. Po svatbě jsme se přestěhovali do Pondělíčkovy mlýna do Jamného, tam jsme bydleli ve 2. patře. Manžel měl mlynářskou školu a obchodní akademii a dělal tam mlynáře i účetního. On byl moc hodnej člověk, inteligentní, dobrej, chytřej, uměl všechno opravit a zrychtovat. Nikdy mně ani dětem neřekl špatný slovo - měl děti moc rád a dbal, aby se dobře učily. Říkal jim - kdybych vám nic nemohl dát, aspoň abyste měly vzdě-

lání. Jenomže moc brzo umřel, protože mu v kriminále pokazili zdraví. Měl by teď velkou radost z dětí i vnoučat, která mají vysokoškolská vzdělání.

Po válce jsme byli tím vývojem zklamáni. Já jsem se o to tak nestarala, ale manžel to všechno s obavami sledoval. Náš mlýn byl ohromný, dělal tam tchán, manžel a bratranec Jedlička. Jezdili k nám mlít z Králík, Lipky, Mladkova, Boříkovic... Kolikrát stály fronty až na zastávku (asi 100m). Děda s manželem se také o mlýn náležitě starali. Přes léto se měsíc stálo, protože se plynovalo proti červům a opravovaly se tři turbíny. V r. 1945 postavil děda transformátor, a když bylo málo vody, mlelo se na elektriku, když byl naopak přebytek, dodávala se energie do sítě. U mlýna bylo i velké hospodářství - 16,5 ha, 4 krávy, jalovice, 2 bejci, kůň, telata, 6 prasat, kačeny, husy ... Byla to dřina a musela jsem si na takovou zátěž zvyknout, protože jsem z velkého hospodářství nepocházela. Ale jinak to nešlo a nakonec mě to i bavilo. Až si kolikrát říkám, jak jsem mohla při té práci vychovat ještě tři děti. To neexistovalo jet s kočárkem na procházku - člověk byl rád, když dítě spalo na poli pod stromem. Museli jsme hodně pracovat, abychom plnili dodávky. Náš mlýn mlel až do r. 1954, kdy zavřeli tchána i manžela. Děda byl zavřený s dr. Ruprechtem a R. A. Dvorským v Banské Bystrici a dožil se skoro 94 let. Manžel zemřel v r. 1973, když mu bylo 47 let.

24. 11. 1954 byly v Jamném volby a děda jako muzikant tam hrál. Ve mlýně bydlela ještě 19letá Pondělíčková dcera a švagrová s manželem a synem. Ráno jsme jako obvykle krmili dobytek, manžel ještě ležel, protože celou noc mlel. Dceři byly 4 roky a synovi 1 rok. Tu koukne švagrová z chlíva oknem a křikne: „Jsou tu četníci!“ Přijeli tři auta Ministerstva vnitra s policajty a jejich přísluhovači, vltíli do kuchyně a sháněli dědu - mlynáře. Jenže děda nebyl doma a tak vytáhli z postele manžela, odvezli ho do Žamberka do vily, které se říkalo „žamberecká pečkárna“. To byla neděle a my jsme tenkrát ani nevařili oběd, jak jsme z toho byli zničeni. Pak přijeli podruhý a čekali na dědu, kterého hned taky sebrali. V Žamberku byli asi dva dny, pak je odvezli do Hradce a pak na Bory. Manžel byl odsouzen na 2 roky a ztrátu občanských práv a děda na 3 roky a konfiskát. V pondělí ještě přijeli pro tu svobodnou Pondělíčkovu dceru, která se vrátila druhý den, a v úterý přijel tatraplán a dva autobusy milicí. Obklíčili mlýn a vzali si do parády mě - že mně vezmou děti, protože jsme nepřátelé socialismu a není jistota, že je dobře vychováme, že děda je kulak a rozvraceč - on se totiž nebál a otevřeně proti komunistům mluvil. Hrabali se všude, i v prádle, a ptali se na kdeco. Pak mě strčili dozadu do toho tatraplánu, z každé strany jeden chlap a jeli jsme do Žamberka, kde mě vyslyšali. Potřebovali se zmocnit našeho majetku a najít si nějaký důvod. Ale to je zajímavý, já jsem neuronila ani slzu, i když jinak hned brečím. Kdyby na

RODINA

PROČ NEBEREME DĚTI VÁŽNĚ

Brát děti vážně znamená budovat s nimi vztah, ve kterém by se mohly stát samy sebou. Věnovat jim čas a prostor, v němž by se naučily samy sobě důvěřovat a mít se doopravdy rády. Jak tomu můžeme pomoci?

Aby mohly být samy sebou

Motivů, které nám brání brát děti tak, jak jsou, je jistě mnoho. Významnou roli zde hrají i výchovné způsoby našich rodičů, jimž jsme například v každém ohledu museli dávat za pravdu a museli jsme třeba potvrzovat jejich nejistou autoritu. Pokud jsme s takovým přístupem měli vlastní zkušenost, není divu, že žádost dítěte o rovnocenný vztah nevědomě vnímáme jako svoje vlastní ohrožení. Když v duchu potřebujeme věřit, že jsme dětem nadřazení, bereme si od nich něco, co nám nedali naši vlastní rodiče. Bereme jim pocit, že jsou důležité a hodnotné, že jejich pocity a postoje dávají smysl, že si zaslouží stejnou pozornost jako ty naše vlastní.

Brát děti vážně znamená budovat s nimi vztah, ve kterém by se mohly stát samy sebou. Takový vztah je však pro mnohé z nás těžší, než bychom si přiznali. Je to však jediná cesta jak zabránit tomu, aby se naše vlastní zranění a traumata uložena v naší „emoční paměti“, předávaly dalším a dalším generacím.

Nedávno se na mě obrátila redaktorka ČRo s otázkou, co by měli dělat rodiče, aby na děti nekladli nepřiměřené nároky. Nenapadlo mě tehdy nic lepšího, než poradit rodičům – poslouchačům, aby se ke svým dětem na půl hodiny denně posadili a nedělali nic jiného, než je pozorovali. Aby pouze sledovali, co dělají, čím se baví, co je zajímavé, co je „bere“ a naslouchali tomu, co je těší nebo trápí. Potřeba tohoto zdánlivě jednoduchého a přesto pro mnohé rodiče velmi obtížně splnitelného „cvičení“ vychází z mé klinické i osobní zkušenosti, že jako rodiče vidíme svoje děti z 90% prizmatem svých vlastních potřeb a pocitů. Ty se často v dobré víře („pro dítě to nejlepší“) promítáme do svých dětí, aniž bychom znali jejich pocity, postoje, přání nebo obavy. Čas, který dětem věnujeme, je nejen čím dál kratší, ale je také čím dál více podmínečně plněním cílů a úkolů, které jim (a sobě) předepisujeme.

Chybí kvalitní nestrukturovaný čas

Vše nasvědčuje tomu, že v dnešních školách a domovech, které jsou přeplněné našimi ctižádostivými představami, je dětem dáván čím dál menší prostor ke spontaneitě, tedy k tomu, aby se staly tím, co je jim samotným příjemné, aby se stávaly samy sebou. V týdenním režimu dnešních dětí je často obtížné najít chvíle, kdy nejsou nikým hodnoceny ani usměrňovány, jak se mají chovat, co si mají myslet anebo co mají cítit. Protože

chybí kvalitní nestrukturovaný čas, nedokáže si už část našich dětí spontánně a tvořivě hrát, a tím ani objevovat svůj vnitřní svět. Tyto děti mají přesnou představu o tom, co si přejí a vyžadují jejich rodiče, ale budou zmatené, když se jich zeptáte, čeho by samy chtěly dosáhnout. Své vlastní pocity a přání nepovažují za důležité a často nejsou schopny o nich ani povídat. Některé z těchto dětí mohou mít také pocit, že cokoli o sobě řeknou, bude hodnoceno jako „správné či nesprávné“, a proto si raději o sobě nemyslí vůbec nic.

Abychom podobnému vývoji předešli, potřebujeme dát dětem čas a prostor, kde bychom je brali vážně. Kde bychom doopravdy uznávali, že jejich „dětské“ pocity a touhy jsou stejně důležité jako ty naše.

Naše „vnitřní výchovná realita“

Na první pohled není na tomto postoji nic těžkého do chvíle, než ho začneme praktizovat „v každodenní praxi“. Při hlubší analýze svých postojů a chování vůči dětem, bez ohledu na jejich věk, však zjistíme, že udělovat pocitům a názorům dítěte stejnou hodnotu jako svým vlastním, anebo pocitům jiných dospělých, například babičky, tety, sousedky či paní učitelky nejsme moc zvyklí. Brání nám v tom naše „vnější“ podmínky, například společenské normy či pravidla chování ve světě dospělých, ale také naše „vnitřní“ podmínky či hranice. Přičemž ty „vnitřní“ jsou možná ještě důležitější, jelikož nás ovlivňují více méně nevědomě, bez možnosti je kontrolovat či řídit.

Do naší „vnitřní výchovné reality“ patří mimo jiné naše osobní prožitky s emočně důležitými osobami, iracionální fantazie o našem dítěti, fantazie o sobě jako rodiči a o sobě jako dítěti ve vztahu k vlastním rodičům i zapomenuté vzpomínky na emočně významné události. Tyto vzpomínky jsou uloženy v našem nevědomí, anatomicky v limbickém systému našeho mozku, ve formě tzv. implicitní paměti. Implicitní paměťové stopy nejsme na rozdíl od tzv. deklarativní paměti schopni vědomě vyvolat a rozpomínáme se na ně tzv. v akci. Naše chování k dětem, například způsob, jak na ně dlouhodobě reagujeme, jsou spíše nevědomým „odehráváním“ naší vlastní emoční zkušenosti, než promyšlenou strategií. To platí i v případech, kdy jsme přesvědčení o opaku a pochvalujeme si, jak máme výchovu dětí pod kontrolou.

Obecně se ví, že věcem, ve kterých nám bránili vlastní rodiče, připisujeme při výchově svých dětí významnou roli. Platí to ovšem jenom v případech, kdy o nějakém deficitu v naší výchově, resp. o něčem, co nám vadilo, skutečně víme. Ve většině případů si selhání svých rodičů neuvědomujeme, a proto je na svoje dítě přenášíme nevědomě. Paradoxně to nejvíce platí v případech tzv. transgeneračního traumatického přenosu, kdy nám bylo rodiči nebo blízkými osobami ubližováno.

pokračování na str. 12

mně bejvali dříví štípali, tak jim nezabrečím, lumpům! Nic jsme přece neudělali ... Ale dneska už bych to asi nevydržela – střídalo se jich na mně několik, jeden po dobrým, druhý po zlým, vyhrožovali, co všechno mi můžou udělat ... V 7 večer mě pustili se slovy: „Tak ji pusťte, až ji někdo uvidí, že odtud jde, tak jí vrazí kudlu do zad!“ Po Žamberku jsem bloudila, protože jsem to tam neznala, ale nakonec jsem došla na nádraží. V kapse jsem měla drobné, protože jsem ráno byla v lékárně nemocnému synovi pro léky. Koupila jsem si lístek a stála jsem tam strachy skrčená v koutě čekárny. Najednou přijelo auto, vltíli do čekárny, popadli mě každé z jedné strany a táhli ven do auta. Teď lidi koukali, to víte ... Myslela jsem že jedeme do Hradce, protože mně tím vyhrožovali, až v jednom místě jsem zjistila, že jsme v Jablonném a že do Hradce nejedem, to se mně ulevilo. Zastavili kus od našeho mlejna a šli se mnou dovnitř, tam ještě pochodili a řekli, že když budou potřebovat, tak si pro mě ještě přijedou. Ale našťastí neprijeli. Ve středu ale ještě odvezli babičku a bratrance Jedličku k výsledku ...

Mně nedali vejplatu ani přídavky na děti, neměla jsem vůbec nic a kdybych s dětma posla, bylo by jim to jedno. Polovinu všeho nám vzali a polovinu dobytka nám nechali, abychom mohli hospodařit, ale museli jsme tu polovinu kolik let splácet finančnímu úřadu. A ještě jsme spláceli soud a vyšetřovací vazbu manžela. Měli jsme tři auta – nákladní na obilí, menší na mouku a osobní dvoudvřevé – ty všechny odvezli za sebou na řetězu. Do mlýna dali národního správce, kterému musela babička uvolnit místnosti a on tam bydlel 6 let s manželkou a dvěma dětmi. Až jednou, když byla velká voda, nestáhl stavidla, a rozbila se turbína i s fundamentem. Kolem r. 1960 se mlýn zavřel, začal se bourat a rozkrádat. Lidi jezdili až od Litomyšle, JZD odváželo řemeny ... Byli by nás vystěhovali, a měli jsme z toho také strach, ale že jsme hospodařili a plnili dodávky, tak nás tam nechali. Já jsem tam bydlela jako nájemnice až do r. 1981. Manžel přišel z kriminálu v r. 1955 na amnestii a chtěl pomáhat mlít, ale nemohl, že to prý správce stačí sám. Manžel se vrátil hrozně zničený, byl hubený, bál se, vůbec nic neřekl, nikdy se nezmínil o tom, jak s nimi zacházeli a já na něj nenaléhala - byl citlivé povahy. Byl to na něj ohromný psychický tlak, přišel s nemocným srdcem i nervy, měl o nás strach, z čeho žijeme a jestli nás nevystěhovali ... Sehnal si pak místo v kanceláři, jenže přišly prověrky a jako syn kulaka musel toto místo opustit a šel k zedníkům. Tam se ho po čase jeden vedoucí zastal, i když byl komunist, a řekl: „Přeci Blahouš, takovej chytřej člověk, toho je tady škoda!“ a manžel se dostal do Dřevotexu do skladu, kde dělal až do listopadu 1971, kdy onemocněl a 26. ledna 1973 zemřel. Neměla jsem nárok ani na vdovský důchod a od 45 let žiji sama – jen pro děti. Ta doba mně pokazila celý život, je mi líto, že manžel tak brzy zemřel ... /M

PŘÍPRAVA NA VELIKONOCE

Každý rok slavíme Velikonoce – abychom se neminuli s tím nejdůležitějším.

Novozákonní půst je hledáním chyby. Dokud neobjevím příčinu zádrhelu je třeba vše ostatní nechat stranou.

Že je svět a náš život porušený je zřejmé. Jsme invalidé. Ale s tím se dá žít. Zvláště nejsme-li bez pomoci a máme-li naději, že jednou nastane úplně osvobození k novému rozvoji.

Kdo objeví, že Bůh je spolehlivý a kdo na něj dá, je spasen, je zachráněn. Jenže to je dlouhý proces.

Náš svět je natolik bohatý, že si potřebujeme vybrat, čemu se budeme věnovat, co je pro nás stěžejní.

Malé dítě chce být velké, chce růst, ptá se. I hra je pro něj přípravou na budoucnost, na život.

Naši budoucností je život s Bohem a s jeho přáteli. Chceme si s ním rozumět, abychom byli příjemnými společníky. Aby pro nás nebe nebylo moc „nóbl“, aby se nám nestýskalo po bulváru a televizních seriálech. Aby se nám líbily názory Boží a životní postoje nebešťanů.

Nic se neudělá samo. Vše se potřebujeme učit. Zamilovaní si rádi povídají, ale pak se nezřídka ukáže, že si v soužití vůbec nerozumějí. Podobně můžeme mít pocit, jak mnoho Boha milujeme a že se rádi modlíme, ale časem se může ukázat, jestli máme stejné názory jako Bůh. (V jednom kostele bývají různí lidé. Do nazaretského kostela chodila Marie i zbožní, kteří šli Ježíši po krku.)

Jestliže odstraním všechny možné hříchy, ještě to neznamená, že jsem v nebi a že v nebi budu šťasten. Nestačí být hodný a jen se na druhé usmívat. Co umíš? Čím druhého pohotíš, obdaruješ, jak si s ním porozumíš? Chudák, kdo nepochopí vtíp, všichni se smějí, on třeba také, ale neví čemu.

Nestačí nehřešit. Hřích je projevem toho, že náš rozvoj je poškozen, je deformován. Hřích (dokonce každá chyba) nás varuje, že v nebi to bude jinak. Nejen, že se tam nekrađe, ale spolupráce s Bohem vyžaduje např.: umění vyslechnout, nebát se zeptat, pochopit – abych věděl, co se po mě chce. Vyžaduje soustředění, pečlivost, odpovědnost, přiznání chyby atd.

pokračování ze str. 11

Důvodem zapomenutí, že nám rodiče ubližovali, je mimo jiné snaha vyhnout se traumatickým vzpomínkám a zachovat si pozitivní obraz rodiče jako „dobrého objektu“. Souvislost mezi traumatizujícím jednáním rodiče vůči dítěti, a jednáním jeho rodiče k němu, například v případě zanedbávání či zneužívání, se tak často objeví až v procesu psychoterapie.

MUDr. Petr Pöthe, Děti a my 3/2006

Abych byl něco v nebi „platný“, uměl spolupracovat s druhými. Aby mě to v nebi bavilo, potřebuji si mnohé osvojit.

Učedníci byli nadšeni krásou Ježíšovy osobnosti, ale ušli dlouhou cestu než přijali jeho názory a naučili se mu ve všem důvěřovat. Cestou se dopustili i všelijakých chyb (falešná očekávání od Mesiáše, nedůvěra v některé Ježíšovy názory, lpění na svých představách o Bohu, atd.), tak to v životě bývá. Apoštolům dalo dlouhou práci, než dali Ježíšovi za pravdu.

Kdybychom si my mysleli, že už Ježíšovi věříme a že na něj dáme, velice bychom se mýlili. Copak jsem lepší než apoštol Petr nebo Jan?

Před Velikonocemi si chceme znovu uvědomit, kdo jsem já a kdo je Ježíš. Kdo je Mistr a kdo je pomocník.

I pro stavbu Božího království je třeba naslouchat Mistrovi, nechat si od něj vysvětlit, co je třeba. Nadšení nestačí.

Otázka spolupráce vypadá jednoduše, ale úplně jednoduché to není.

Často z Ježíše a z Boha děláme poskoka. „Prosím tě, přivez mi písek, podej mi hřebíky“. „Dej mi milost nehřešit.“

Ježíše se máme ptát, jak si představuje stavbu naší osobnosti a uspořádání světa podle jeho představ.

Naše modlitby („Bože dej politikům odpovědnost za svět, dej světu mír, dej nám milost pokání...“) nás usvědčují z neporozumění.

Bůh nás vyhlídí a běží nám naproti svým milosrdenstvím. Vše je už jen na nás, stačí, abychom přiznali chybu, nevymlouvali se, snažili se napravit, co je v našich silách atd. Co má ještě udělat pro to, abych se polepšil v té a v té záležitosti?

Jak má Bůh změnit naši upřímnost nebo názory politiků? Respektuje svobodu.

Jenže my jsme místo naslouchání slovu Božímu a pozorování Ježíše vzali vše do své režie.

Ježíš nás upozornil: „Kdo se mnou neshromažďuje, rozptyluje.“ (Mt 12,30b)

My se velmi často snažíme jednat správně, snažíme polepšit své jednání, ale zapomínáme na spolupráci s Ježíšem. Zapomínáme na to, že Ježíš by dal často přednost jinému úkolu, než který si vybereme my.

Cílem člověka je rozvoj osobnosti. Ten vzniká spoluprací s Ježíšem.

Hřích nám signalizuje, že ve spolupráci s Ježíšem něco nehraje.

Potřebujeme si spolupráci s Ježíšem správně rozdělit. Co je jeho práce a úloha – a co naše. Co máme dělat my a co Ježíš neudělá za nás.

Chybou našich dobrých úmyslů je, že se chceme polepšit v tom, co my cítíme za nutné. Neptáme se, jak si představuje náš růst on. Tak se vlastně s Bohem míváme. Na jednání svěhlavého děčka, které nám chce pomáhat, si můžeme uvědomit, co je ke spo-

lupráci důležité a kdo má hrát jakou úlohu.

Potřebujeme si k Velikonocům ujasnit, co je smyslem a budoucností našeho života.

Znovu si všimnout, že se Ježíš o nás velice zajímá, rozumí své věci a je skvělým učitelem. Od něj se máme co učit.

S Ježíšem nám může být práce (dokonce i zábava) tréninkem pro nebe, spoluprací s božím královstvím, přípravou na Ježíšův druhý příchod a nebeské království.

Pokud nebudeme Ježíši překážet (to samo nestačí), pokud po Ježíši nebudeme chtít to, co máme udělat sami.

Až z Ježíše nebudeme dělat pomocníka a chůvu, až sami sestoupíme na pozici učedníka a jeho skutečně přijmeme coby Mistra – pak bude ledacos jině.

Velikonoce chceme slavit u nohou svého Mistra. Tím vytvoříme podmínky k jeho účinné pomoci, pak pro nás bude moci udělat vše. /v

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 10.2.	18 h. Lukavice
neděle 11.2.	6. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Jer 17,5-8
8.45 h. Lukavice	Ž 1
10.15 h. Orlice	1 Kor 15,12-20 Lk 6,17-26

sobota 17.2.	18 h. Mistrovice
neděle 18.2.	7. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	1 Sam 26,2-23
8.45 h. Lukavice	Ž 103
10.15 h. Orlice	1 Kor 15,45-49 Lk 6,27-38

Popeleční středa 21. února
18.00 h Kunčice

sobota 24.2.	18 h. Lukavice
neděle 25.2.	1. postní
sbírka Svatopetrský halář	
7.15 h. Letohrad	Dt 26,4-10
18.45 h. Mistrovice	Ž 91
10.15 h. Orlice	Řím 10,8-13 Lk 4,1-13

sobota 3.3.	18 h. Mistrovice
neděle 4.3.	2. postní
7.15 h. Letohrad	Gn 15,5-18
8.45 h. Lukavice	Ž 27
10.15 h. Orlice	Flp 3,17-4,1 Lk 9,28b-36

sobota 10.2.	18 h. Lukavice
neděle 11.3.	3. postní
7.15 h. Letohrad	Ex 3,1-15
18.45 h. Mistrovice	Ž 103
10.15 h. Orlice	1 Kor 10,1-12 Lk 13,1-9

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741